

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Державного університету «Житомирська політехніка»
доктору наук з державного управління, доктору економічних наук,
професору Світлані СВІРКО

РЕЦЕНЗІЯ

доктора наук з державного управління, професора,
професора кафедри права, публічного управління та адміністрування
Державного університету «Житомирська політехніка»

КСЕНДЗУК Валентини Віталіївни

на дисертацію **НОВОСЬОЛОВА Івана Володимировича** на тему
«Брендинг як інструмент публічної політики повоєнного відновлення міст та
територій України», подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

Повоєнне відновлення міст та територій України є складним багаторівневим процесом публічного управління, у якому фізична відбудова інфраструктури має здійснюватися одночасно з відновленням публічної довіри, соціальної згуртованості, людського капіталу та інституційної спроможності органів публічної влади на національному, регіональному та місцевому рівнях. За цих умов зростає значення інструментів, здатних забезпечити узгодженість стратегічного планування, залучення заінтересованих сторін до формування та реалізації політики, мобілізацію ресурсного потенціалу територіальних громад і ефективну публічну комунікацію між органами влади та громадськістю. Саме в такому контексті брендинг міста та території доцільно розглядати не лише як маркетинговий інструмент, а насамперед як інструмент публічної політики повоєнного відновлення.

Дисертація Новосьолова І.В. присвячена обґрунтуванню теоретичних положень і розробленню комплексного механізму впровадження брендингу як інструменту публічної політики повоєнного відновлення міст і територій України. Актуальність теми зумовлена як масштабом воєнних руйнувань і потреб відбудови, так і недостатньою розробленістю адміністративно-правових, інституційних та організаційних засад інтеграції брендингу до стратегій відновлення територіальних громад. Наукове завдання відповідає сучасним потребам науки публічного управління та адміністрування.

Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи Державного університету «Житомирська політехніка» «Механізм подолання наслідків російсько-української війни на урбанізованих територіях» (номер державної реєстрації 0123U101827, 2023-2025 рр.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження взаємно узгоджені. Методологічну основу становить системний підхід, доповнений логіко-діалектичним, історичним, порівняльним, інституційним, структурно-функціональним методами, контент-аналізом, класифікацією, групуванням, моделюванням і кейс-стаді. Такий добір методів дав змогу послідовно перейти від уточнення категоріального (понятійного) апарату дослідження до аналізу міжнародного досвіду й інституційних моделей публічного управління, а також до розроблення механізму реалізації досліджуваної політики.

У першому розділі здійснено періодизацію еволюції брендингу міст і територій, систематизовано підходи вітчизняних і зарубіжних науковців, розвинуто понятійно-категоріальний апарат. Позитивно оцінюється відмежування брендингу як інструменту публічної політики від вузького маркетингово-промоційного трактування. Авторське визначення пов'язує формування ідентичності з координацією реальної відбудови, соціальною згуртованістю, мобілізацією ресурсів і участю зацікавлених сторін.

У другому розділі проаналізовано глобальні індекси й міжнародні рейтинги міст, практики брендингу провідних міст світу та кейси використання брендингу як інструменту публічної політики постконфліктного репозиціонування та відновлення міст і територій. Особливої уваги заслуговує висновок автора щодо неприпустимості розриву між задекларованим образом території та її фактичним станом, що є принциповим для запобігання ризику формальної, декларативної відбудови. Аналіз міжнародного досвіду проведено за вимірами: просторовим, соціокультурним, комунікаційним та виміром демократичної легітимності, що засвідчує комплексність авторського підходу.

У третьому розділі систематизовано шість моделей управління брендингом території та обґрунтовано доцільність застосування моделі багаторівневого управління для умов України. Найбільш вагомим прикладним результатом дослідження є розроблений комплексний механізм, що охоплює правову, організаційну, економічну та інформаційну складові, визначає суб'єктів реалізації, документи стратегічного планування, джерела ресурсного забезпечення та основні управлінські дії.

Висновки до розділів і загальні висновки дисертації відповідають поставленим завданням дослідження та адекватно відображають отримані наукові результати.

3. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертації має системний характер. Уперше розроблено комплексний механізм публічного управління брендингом міст і територій України як інструментом їх повоєнного відновлення.

Удосконалено змістовну характеристику брендингу в умовах повоєнної відбудови, проаналізовано міжнародний досвід та інституційні моделі публічного управління, а також наведено пропозиції щодо інтеграції брендингового компонента до Методичних рекомендацій з розроблення стратегій розвитку територіальних громад.

Подальшого розвитку набули періодизація еволюції брендингу, його понятійне трактування та класифікація міжнародних індексів за фокусом

оцінювання. Зазначені наукові положення логічно впливають із проведеного дослідження та мають вагоме значення для розвитку теорії публічного управління та адміністрування, зокрема в частині формування концептуальних засад публічної політики повоєнного відновлення територій.

4. Теоретичне і практичне значення результатів

Теоретичне значення роботи полягає в розширенні категоріально-понятійного апарату, зокрема обґрунтування брендингу як інструменту публічної політики, та удосконаленні комплексного механізму публічного управління брендингом міст і територій України як інструментом їх повоєнного відновлення. Практична цінність визначається можливістю використання запропонованих положень органами місцевого самоврядування під час підготовки стратегій розвитку і відновлення міст та територій, формування цільових програм, організації участі громади та системи моніторингу.

Результати дослідження використано в діяльності Виконавчого комітету Житомирської міської ради та ТОВ «Науковий парк «Житомирська політехніка», а також в освітньому процесі Державного університету «Житомирська політехніка» під час викладання дисципліни «Брендинг та конкурентоспроможність міст».

5. Повнота оприлюднення, апробація і академічна доброчесність

Основні результати дисертації оприлюднено у 9 наукових працях, серед яких 6 статей у наукових фахових виданнях України та 3 тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Тематика публікацій відповідає змісту дисертації, а апробація результатів на міжнародних і всеукраїнських наукових заходах є достатньою для представлення основних положень роботи.

Дисертаційна робота пройшла перевірку на наявність текстових запозичень із використанням системи StrikePlagiarism.com. За результатами перевірки коефіцієнт подібності КП1 становить 2 %, а коефіцієнт подібності КП2 – 0,2 %, що є низькими показниками. Виявлені текстові збіги мають переважно технічний і фрагментарний характер та пов'язані з використанням усталеної наукової термінології, назв нормативно-правових актів і коректно

оформлених посилань на використані джерела. Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація є самостійним авторським дослідженням, виконаним із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Використані в роботі положення інших авторів супроводжуються належними посиланнями, а авторська позиція чітко відокремлена від узагальнених наукових підходів. Відомості про допоміжне застосування технологій штучного інтелекту наведено відкрито із зазначенням мети та меж їх використання. Ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або інших порушень принципів академічної доброчесності під час ознайомлення з дисертацією та результатами її перевірки не виявлено.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи актуальність, наукову новизну та практичну спрямованість дисертаційного дослідження, доцільно звернути увагу на окремі положення, які мають дискусійний і рекомендаційний характер та можуть бути розвинені у подальших наукових дослідженнях автора:

1. У параграфі 3.2 (с. 168-185) автор обґрунтовує інтеграцію брендингового компонента до стратегій розвитку територіальних громад переважно через внесення змін до Методичних рекомендацій. Водночас недостатньо чітко розмежовано юридичну силу рекомендаційних положень, обов'язкових приписів законодавства та рішень органів місцевого самоврядування. Потребує додаткового обґрунтування, яким саме нормативним актом і на якому рівні має закріплюватися обов'язковість відповідних процедур, індикаторів і відповідальних суб'єктів. Доцільною була б карта нормативного забезпечення із зазначенням виду акта, суб'єкта його прийняття та правових наслідків невиконання.

2. Запропонований комплексний механізм публічного управління брендингом міст і територій містить перелік суб'єктів, документів та управлінських дій, однак адміністративна процедура його реалізації недостатньо обґрунтована. Зокрема, варто конкретизувати послідовність ініціювання брендингового компонента, підготовки проєкту, громадського

обговорення, погодження, затвердження, внесення змін, моніторингу та дострокового припинення окремих заходів, а також способи оскарження рішень і врегулювання спорів. Така деталізація посилила б практичне значення запропонованого механізму публічного управління.

3. Наведений в дисертації економічний механізм характеризує бюджетні, донорські та інші позабюджетні джерела фінансування. Разом із тим потребують обґрунтування спеціальні запобіжники доброчесності під час закупівлі комунікаційних послуг, вибору консультантів, розподілу донорських коштів і оцінювання виконаних робіт. Доцільно визначити порядок декларування та врегулювання конфлікту інтересів, публічного звітування, незалежного аудиту, оприлюднення результатів і персональної відповідальності за неефективне використання ресурсів.

4. Інформаційний механізм, запропонований автором, передбачає такі складові, як: комунікація та зворотний зв'язок, проте в умовах триваючої війни доцільно було б виокремити положення щодо інформаційної безпеки. У роботі недостатньо деталізовано правила використання чутливих даних про інфраструктуру й населення, порядок безпекової перевірки публічних матеріалів, реагування на ворожі інформаційні операції та репутаційні кризи. Це дозволило б отримати рекомендації більш практичного характеру, придатними до застосування не лише в період відновлення, а й у воєнний час.

Наведені зауваження не заперечують одержаних наукових результатів і не знижують загальної позитивної оцінки дисертації.

7. Загальний висновок

Дисертаційна робота Новосьолова Івана Володимировича «Брендинг як інструмент публічної політики повоєнного відновлення міст та територій України» є завершеною, самостійною та актуальною кваліфікаційною науковою роботою, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують актуальне завдання у галузі публічного управління та адміністрування.

За актуальністю, змістом, структурою, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю висновків і практичною спрямованістю дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами), а її автор, Новосьолов Іван Володимирович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри права,
публічного управління та
адміністрування
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Валентина КСЕНДЗУК

Підпис Валентини Ксендзук

Засвідчую:

*Професор з ННР та
цифрової трансформації*

Житомирської політехніки

Андрій Мороз

